

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Ilmastosuunnitelma 2025-2035

Perhon kunta

Luonnos 5.3.2025

Perhon kunnan ilmastosuunnitelma 2025-2035
2025

Kunnanhallitus 10.3.2025

Kunnanvaltuusto 28.4.2025

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Sisällysluettelo

Johdanto	4
Kunnan päästötiedot	6
1 Ilmastotyön koordinointi, verkostot ja viestintä	12
2 Energia ja liikenne	18
3 Materiaalikierto ja hankinnat	26
4 Kestävä ruokajärjestelmä	31
5 Hiilensidonta ja luonnon monimuotoisuus	35
6 Ilmastomuutokseen sopeutuminen	40
Suunnitelman seuranta ja päivitys	43
Lähteet	44

Johdanto

Ilmaston lämpenemisen pysäyttäminen edellyttää maailmanlaajuisten hiilidioksidipäästöjen nollausta, ja jokainen vähennetty hiilidioksidipäästötonni auttaa hidastamaan ilmastonmuutosta.

Suomen kansallinen tavoite on olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Myös Keski-Pohjanmaan maakunnan tavoitteena on hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä.¹ Perhon kunnan ilmastosuunnitelmassa on huomioitu Keski-Pohjanmaan ilmastotiekartassa asetetut toimenpiteet ja tavoitteet. Perhon ilmastosuunnitelma ohjaa kunnan ilmastotyötä kohti hiilineutraaliutta ja määrittää kunnan päästövähennystavoitteen sekä toimenpiteet, joilla päästöjä vähennetään kunnan toiminnassa. Ilmastosuunnitelma on valmisteltu osana Kaustisen seutukunnan Kuntien ilmastosuunnitelmat –hanketta Ympäristöministeriön rahoittamana.²

Suunnitelman valmistelussa mukana ovat olleet kunnan henkilöstö, luottamushenkilöt, yritykset ja asukkaat. Osana valmistelutyötä keväällä 2024 toteutettiin kunnan ilmastokysely³, joka antoi sidosryhmille mahdollisuuden vaikuttaa ilmastosuunnitelman sisältöihin.

Ilmastosuunnitelman päästötietojen lähteenä on käytetty Suomen Ympäristökeskuksen ylläpitämän Hiilineutraalisuomi.fi-verkkopalvelun päästötietopalvelua.⁴ Palvelu hyödyntää päästölaskennassa käyttöperusteista laskentamenetelmää (ALas)⁵, jossa enemmistö päästöistä lasketaan tuotantoperusteisesti ja osa kulutusperusteisesti, riippumatta niiden maantieteellisestä syntypaikasta.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Lähteet

1. [Keski-Pohjanmaan ilmastotiekartta 2035](#). Keski-Pohjanmaan liitto 2021. PDF-Tiedosto. Viitattu 15.1.2025.
2. [Kuntien ilmastosuunnitelmat](#). Kaustisen seutukunta. Verkkosivu. Viitattu 15.1.2025.
3. [Kuntien ilmastokysely](#). Kaustisen seutukunta 2024.
4. [Kuntien ja alueiden khk-päästöt](#). Hiilineutraalisuomi.fi. Suomen Ympäristökeskus. Verkkosivu. Viitattu 15.1.2025.
5. [Käyttöperusteisen päästölaskennan menetelmä](#). Hiilineutraalisuomi.fi. Suomen Ympäristökeskus 2024. Verkkosivu. Viitattu 15.1.2025.

Sanasto

Hiilineutraalius	Tila, jossa toiminnan aiheuttamat hiilidioksidipäästöt ovat yhtä suuret kuin toiminnan aikana sidotut tai kompensoidut päästöt.
Päästövähennystavoite	Tavoite vähentää kasvihuonekaasupäästöjä tiettyyn määrään tai prosenttiosuuteen tiettyyn vuoteen mennessä.
Hiilidioksidiekvivalentti (CO₂e)	Yksikkö, joka kuvaa eri kasvihuonekaasujen ilmastovaikutuksia suhteessa hiilidioksidiin.
Hinku-verkosto	Hiilineutraalit kunnat -verkosto, johon kuuluvat kunnat sitoutuvat vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään.
Kiertotalous	Talousmalli, jossa materiaalit ja tuotteet pidetään käytössä mahdollisimman pitkään, ja jätteen syntyminen minimoidaan.
Kestävä kehitys	Kehitys, joka täyttää nykyhetken tarpeet vaarantamatta tulevien sukupolvien mahdollisuuksia täyttää omat tarpeensa.
Hiilensidonta	Prosessi, jossa hiilidioksidia poistetaan ilmakehästä ja varastoidaan esimerkiksi maaperään tai kasveihin.
Luonnon monimuotoisuus	Elollisten organismien monimuotoisuus, mukaan lukien lajien, ekosysteemien ja geneettinen monimuotoisuus.
Ekologinen kompensatio	Toimenpiteet, joilla hyvitetään luonnolle aiheutettuja haittoja esimerkiksi lisäämällä luonnon monimuotoisuutta toisaalla.
Hulevesi	Rakennetuilta alueilta pois johdettava sade- ja sulamisvesi.
Vieraslaji	Laji, joka on levinnyt luontaiselta esiintymisalueeltaan uusille alueille ihmisen toiminnan seurauksena ja voi aiheuttaa haittaa paikalliselle ekosysteemille.
Biohiili	Hiilidioksidia sitova materiaali, joka valmistetaan biomassasta pyrolyysin avulla ja jota voidaan käyttää esimerkiksi maaperän parantamiseen.
Kestävä ruokajärjestelmä	Ruokajärjestelmä, joka huomioi ympäristövaikutukset, taloudellisen kannattavuuden ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden.

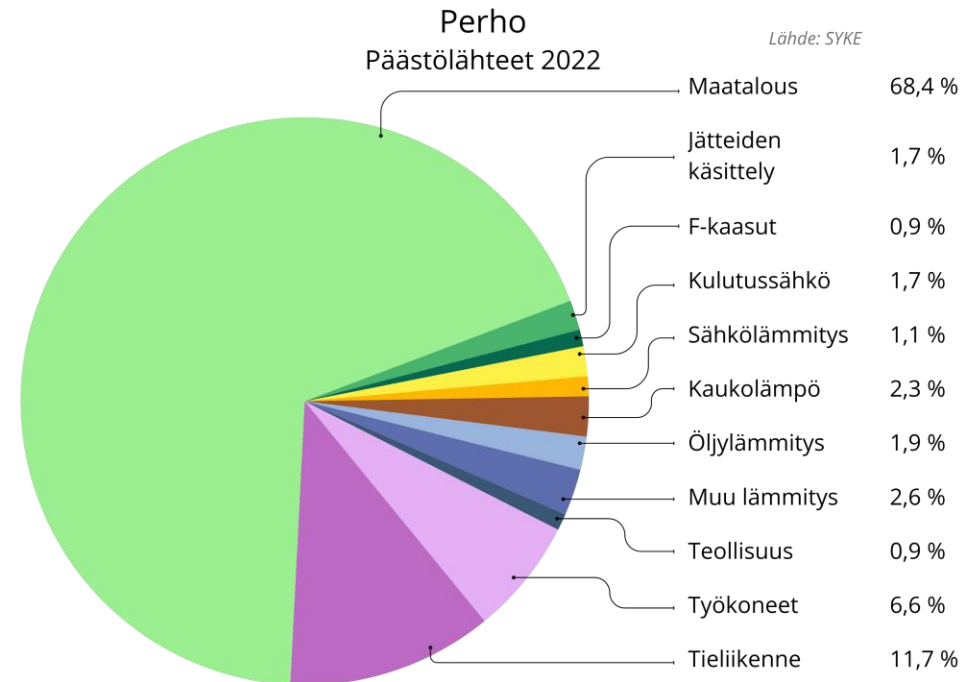
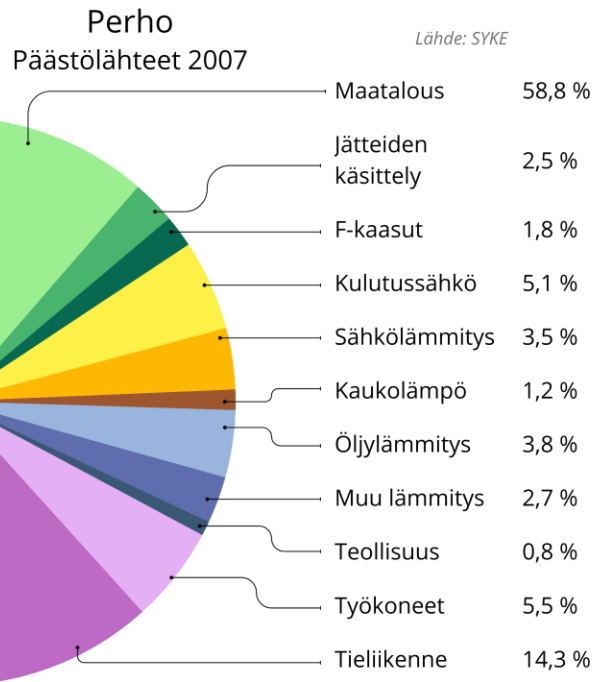

Kunnan päästötiedot

Kunnan päästötiedot

Perhon kokonaispäästöt vuonna 2022 olivat 52,9 kt CO₂e. Kokonaispäästöt ovat vähentyneet 12,1 % vuodesta 2007 vuoteen 2022. Päästöt asukasta kohden ovat pysyneet samana, kun asukasluku on laskenut 12 %. Perhon suurimmat päästölähteet vuonna 2022 olivat maatalous (68 %), tieliikenne (12 %) ja työkoneet (7 %).⁴

Perho, kokonaispäästöt 2007-2022

Hinku-laskenta ilman päästöhyvityksiä

Päästölähde	Kokonaispäästöt 2007 (kt CO2e)	Kokonaispäästöt 2022 (kt CO2e)	Päästömuutos (%)	Päästöt per asukas 2007 (t CO2e)	Päästöt per asukas 2022 (t CO2e)	Päästö- muutos per asukas (%)
Kulutussähkö	3,1	0,9	-72,7	1	0,3	-68,9
Sähkölämmitys	2,1	0,6	-68,5	0,7	0,2	-64,1
Kaukolämpö	0,7	1,2	68,5	0,2	0,5	91,6
Öljylämmitys	2,3	1	-57,1	0,8	0,4	-51,2
Muu lämmitys	1,6	1,4	-10,9	0,5	0,5	1,3
Teollisuus	0,5	0,5	-6,9	0,2	0,2	5,9
Työkoneet	3,3	3,5	3,9	1,1	1,3	18,1
Tieliikenne	8,6	6,2	-27,9	2,8	2,3	-18
Maatalous	35,4	36,2	2,3	11,7	13,7	16,4
Jätteiden käsittely	1,5	0,9	-40,2	0,5	0,3	-31,9
F-kaasut	1,1	0,5	-51,2	0,3	0,2	-44,5
Yhteensä	60,3	53	-12,1	20	20	0
Asukasluku	3017	2653	Lähde: SYKE – Kuntien ja alueiden khk-päästöt			

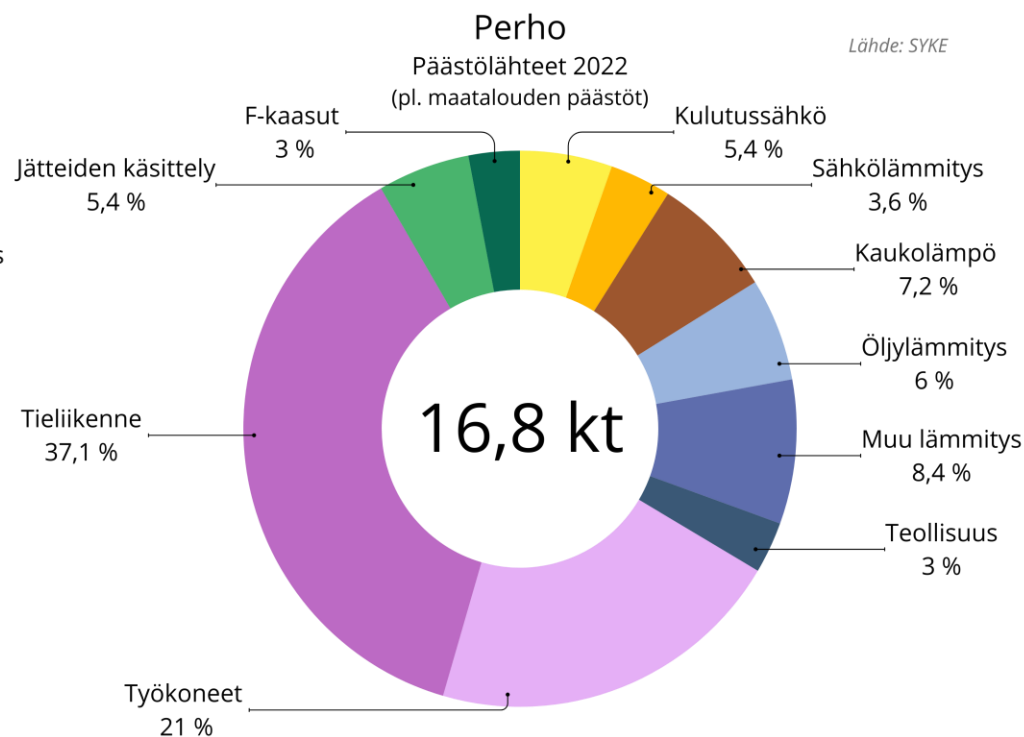
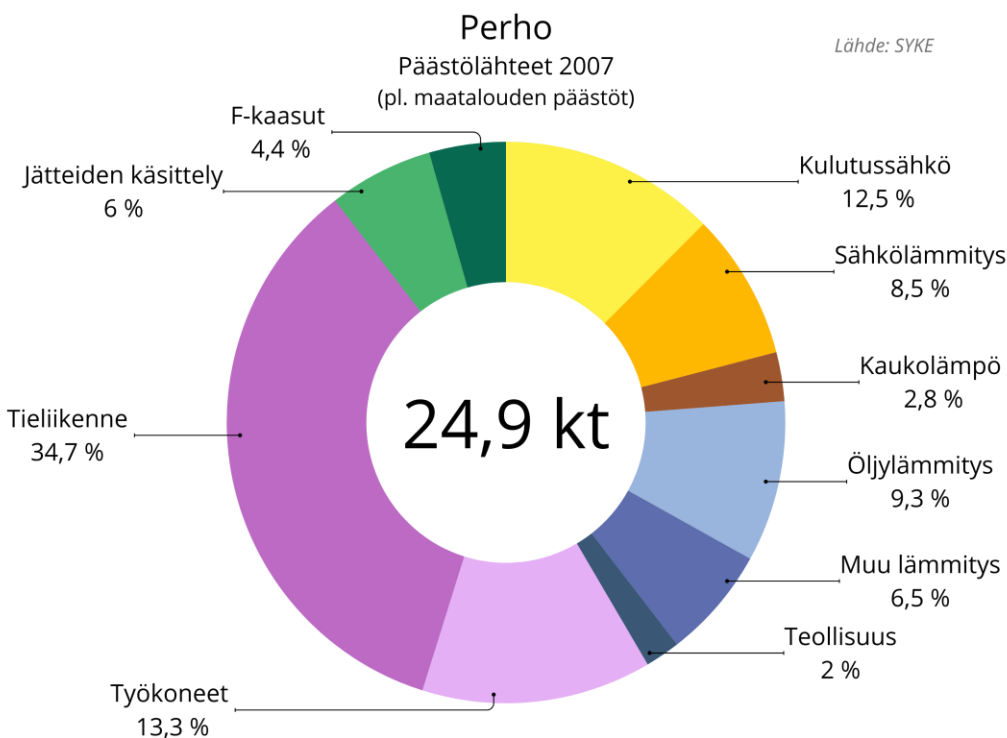

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Päästövähennystavoite

Perhon päästövähennystavoite vuodelle 2035 on 80 % vuoden 2007 tasosta.

Päästövähennystavoitteessa ei huomioida maatalouden päästöjä. Maatalous on Perhon suurin päästölähde, ja kunnan vaikuttamismahdollisuudet maatalouden päästöihin ovat rajalliset. Laskentamenetelmässä maatalouden päästöt kohdistuvat alueille tuotantoperusteisesti, vaikka maaseudulla tuotetaan ruokaa huomattavasti laajemmalle alueelle. Tämän vuoksi päästövähennystavoitteen asettamisessa maatalouden päästöt on jätetty laskennan ulkopuolelle.

Päästökehitys

Suomen ympäristökeskuksen päästöskenaariotyökalun⁶ mukaisen perusskenaarion pohjalta tehdyn skenaarion mukaan Perhon kokonaispäästöt vähenisivät nykyisillä ilmastotoimilla ja –politiikoilla 72 % vuoteen 2035 mennessä, kun maatalouden päästöt jätetään laskennan ulkopuolelle. Skenaariolaskennassa käytetyt olettamukset on lueteltu liitteessä 1.

Kunnan päästövähennystavoite ei sisällä päästöhyvityksiä. Perhon kunta on kuitenkin edistänyt uusiutuvan energian tuotantoa alueella merkittävästi. Perhon Alajoen ja Limakon tuulipuistot tuottavat tällä hetkellä 56 MW uusiutuvaa energiaa. Suunnitteilla olevat Ahvenlammen, Honkahuhdan ja Kokkonevan tuulivoimahankkeet tuottavat toteutuessaan lisäksi 382–756 MW puhdasta energiaa.⁷ Hinku-laskentamenetelmällä tiedossa olevan tuulivoiman maksimipäästöhyvitykset huomioiden kunta on hiilinegatiivinen vuonna 2035.

Päästöluokka	2007 (kt CO2e)	2022 (kt CO2e)	2035 (kt CO2e)	Muutos 2007-2035
Kulutussähkö	3,2	1	0,2	-94 %
Sähkölämmitys	2,1	0,8	0,2	-91 %
Kaukolämpö	0,7	0,5	0,09	-87 %
Öljylämmitys	2,3	1,1	0	-100 %
Muu lämmitys	1,6	1,5	0,5	-67 %
Teollisuus	0,5	0,3	0,3	-46 %
Työkoneet	3,9	3,7	2,7121	-30 %
Tieliikenne	8,6	6,5	2,6973	-69 %
Jätteiden käsittely	1,5	1	0,431	-71 %
F-kaasut	1,1	0,6	0,1	-90 %
Yhteensä	25,5	17	7,2304	-72 %
Tavoite 2035			5,1	-80 %
Ero tavoitteeseen kt CO2e	20,4	11,9	2,1304	
Skenaario sis. päästöhyvitykset				
Hyvitykset			-50,6	
Yhteensä			-43,4	-270 %

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

6. [Kuntien khk-päästöjen skenaariotyökalu](#). Hiilineutraalisuomi.fi. Suomen Ympäristökeskus. Viitattu 15.1.2025.

7. [Tuulivoimakartta](#). Suomen uusiutuvat ry 2024. Verkkosivu. Viitattu 15.1.2025.

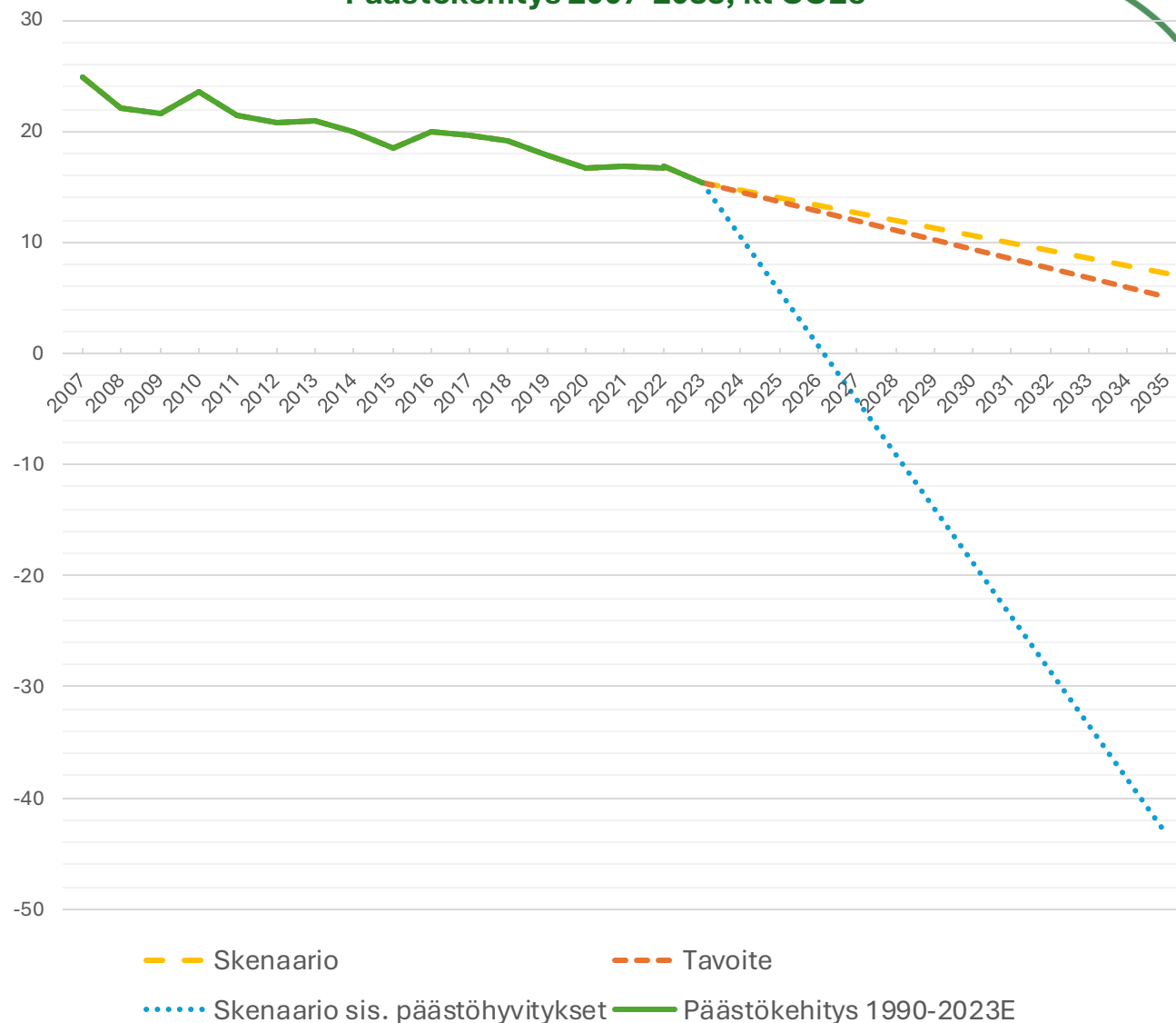
Lähteet

Päästökehitys 2007-2035, kt CO2e

Perhossa päästöjä on tähän asti vähennetty muun muassa edistämällä uusiutuvan energian tuotantoa ja käyttöä sekä energiatehokkaalla uudisrakentamisella. Päästökseen 80 % päästövähennystavoitteeseensa Perhon on vähennettävä kasvihuonekaasupäästöjä vielä 2,13 kt CO2e nykyisten toimien lisäksi.

Tavoitteen saavuttamiseksi kunta toteuttaa toimenpiteitä kuuden kehittämisteeman sisällä:

1. Ilmastotyön koordinointi, verkostot ja viestintä
2. Energia ja liikenne
3. Materiaalikierto ja hankinnat
4. Kestävä ruokajärjestelmä
5. Hiilensidonta ja luonnon monimuotoisuus
6. Ilmastomuutokseen sopeutuminen

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

	
OSUUKUNTA PERHON KAHU	WOOD MAKE CENTER LTD
<i>Koneharju Oy</i>	LAINISALO
JÄTEHUOLTO & KULJETUS M. HAUTALA	M MESTARIPURKAJAT OY
J.VARILA STEEL OY	REKONE
LVI MORE	M Muoviitalo metals and plastic products
MARKET PERHO	ILAR PELTI
 OP Joki-Pohjanmaa	POHJAN SEPÄT
 RENGAS CENTER	sti
PERHON HAUTAKIVI RAKENNUSKIVI OY	K KIPAKKA
TEOLLISUUS- TOIMITILAT	PERHON ERÄELÄMYKSET
 Perhon kunta www.perho.fi	VALMISTULI

1

Ilmastotyön koordinointi,
verkostot ja viestintä

1 Ilmastotyön koordinointi, verkostot ja viestintä

Tavoitteet:

- Ilmastonäkökulma huomioidaan läpileikkaavasti kunnan toiminnassa
- Kunta hyödyntää verkostoja ja yhteistyötä ilmastotyönsä toteuttamisessa
- Kunta aktivoi sidosryhmiä mukaan ilmastotyöhön viestinnän keinoin
- Kunta viestii ilmastotyöstään ja raportoi ilmastotoimenpiteiden toteutumisesta

Mittarit: Kunnan kokonaispäästöt

Perhon ilmastosuunnitelma 2025–2035 on kunnalle ensimmäinen laatuaan. Ilmastotyötä on tehty osana kunnan muita prosesseja, mutta ilmastosuunnitelma tekee nämä ilmastotoimet näkyväksi ja ohjaa kunnan suunnitelmallista ilmastotyötä kohti hiilineutraaliutta.

Verkostot ovat merkittävässä roolissa pienen kunnan ilmastotyössä. Päästöjen vähentämiseksi on tärkeää aktivoida sidosryhmiä mukaan ilmastotyöhön sekä tehdä yhteistyötä seudullisesti, alueellisesti ja kunnan sisällä.

Perhon ilmastokysely³ toteutettiin keväällä 2024. Kysely tarjosi kunnan asukkaille ja yrityksille mahdollisuuden vaikuttaa kunnan ilmastosuunnitelman valmisteluun. Lisäksi kysely tarjosi ilmastosuunnitelman valmistelijoille tietoa kuntalaisten omasta ilmastotyöstä sekä ilmastoon liittyvistä arvoista ja asenteista. Kysely sisälsi omat osionsa asukkaille, nuorille, yrityksille sekä kuntien henkilöstölle ja luottamushenkilöille. Kyselyyn saatiin yhteensä 55 vastausta.

Kuntalaiset ovat olleet aktiivisia omassa ilmastotyössään kierrättämällä, vähentämällä energiankulutusta ja tekemällä kestäviä valintoja kulutustottumuksissaan. Ilmastosuunnitelman kehittämisteemoista kuntalaiset kokivat tärkeimpinä energiatehokkuuden, jätehuollon ja kiertotalouden sekä hiilinielujen ja luonnon monimuotoisuuden kehittämisteemat. Asukkaiden mielestä on tärkeää, että ilmastonmuutoksen hidastamiseksi tehdään aktiivisesti työtä.

Kunnan ilmastoviisaudelle asukkaat antoivat arvosanan 3,1.

Kunnan työntekijät ja luottamushenkilöt kokivat ilmastotyön tukevan kunnan elinvoimaisuutta ja pitivät tärkeänä, että kunta tekee töitä päästöjen vähentämiseksi. Ilmasto- ja kestävyysarvoihin panostaminen nähtiin myös kunnalle kannattavana.

Kunnan työntekijät ja luottamushenkilöt antoivat kunnan ilmastoviisaudelle arvosanan 3,6.

**Olen huolissani
ilmastonmuutoksesta ja sen
vaikutuksista.** 3,7

**On tärkeää, että
ilmastonmuutoksen hidastamiseksi
ja sen vaikutusten hillitsemiseksi
tehdään aktiivisesti työtä.** 4,2

**Pyrin huomioimaan oman
toimintani ilmastovaikutukset
arjessani.** 3,2

**Ihmisten pitäisi tehdä enemmän
ilmastonmuutoksen hidastamiseksi
ja sen vaikutuksiin varautumiseksi.** 2,8

**Minulla on kyky vaikuttaa
ilmastonmuutoksen hillintään
omilla valinnoillani ja toimillani.** 3,6

*1 - täysin eri mieltä, 5 - täysin samaa mieltä
Perhon ilmastokysely 2024, asukkaat*

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

1 Ilmastotyön koordinointi, verkostot ja viestintä - Toimenpiteet

1.1 Kunnan ilmastosuunnitelma

Tehtävät - Kunnan ilmastosuunnitelman laatiminen (5/2025) - Ilmastosuunnitelman hyväksyminen kunnanvaltuustossa (5/2025) - Viestintä ilmastosuunnitelman valmistumisesta (6/2025) - Ilmastosuunnitelman liittäminen kuntastrategiaan (5/2029) - Ilmastosuunnitelman vuosiraportointi (vuosittain) - Ilmastosuunnitelman päivitys (5/2029)	Vastuutaho: Hallintopalvelut, Kaustisen seutukunta Mittari: Valmis ilmastosuunnitelma, toteutettu viestintä Määräaika: 6/2025 Toteutusvaihe: Toteutuksessa
--	---

1.2 Liittyminen Hinku-verkostoon

Tehtävät - Hinku-työryhmän perustaminen, Hinku-johtoryhmän jäsenen ja yhteyshenkilön nimeäminen - Suunnitelma päästöjä vähentävistä investoinneista ja hillintätoimien suunnitelma - Hinku-raportointi ja viestintä (jatkuva)	Vastuutaho: Hallintopalvelut Mittari: Verkostoon liittyminen Määräaika: 2029 Toteutusvaihe: Idea
--	---

1.3 Liittyminen kunta-alan energiatehokkuussopimukseen

Tehtävät - Energiansäästötavoitteiden asettaminen - Energiatehokkuuden jatkuva parantaminen osaksi johtamisjärjestelmiä ja toimintasuunnitelmia - Energiatehokkuussopimukseen sitoutuminen ja ehtojen täyttäminen	Vastuutaho: Hallintopalvelut, Tekninen toimi Mittari: Energiatehokkuussopimukseen liittyminen Määräaika: 2027 Toteutusvaihe: Idea
--	--

1.4 Ilmastotyötä tukevat tapahtumat ja kampanjat

Tehtävät - Pyöräilyviikko 2026 (5/2026) - Miljoona roskapussia-kampanja 2026 (5/2026) - Hävikkiyö 2026 (9/2026) - Kestävän kehityksen viikko 2026 (9/2026) - Energiansäästöviikko 2026 (10/2026)	Vastuutaho: Sivistyspalvelut Mittari: Tapahtumien ja kampanjoiden määrä Määräaika: Jatkuva Toteutusvaihe: Toteutuksessa
---	--

1.5 Kunnan ilmastoviestintä

Tehtävät

- Viestintä kestävän kehityksen teemaviikkojen, tapahtumien ja kampanjoiden yhteydessä Ilmastosuunnitelman toteutumisen raportointi toimintakertomuksessa (12/2025)
- Muu ilmasto- ja kestävyysaiheinen viestintä kunnan viestintäkanavissa

Vastuutaho: Hallintopalvelut

Mittari: Toteutettu viestintä

Määräaika: Jatkuva

Toteutusvaihe: Toteutuksessa

1.6 Kunnan ilmastokysely

Tehtävät

- Ilmastokyselyn toistaminen ilmastosuunnitelman päivityksen yhteydessä (12/2028)
- Ilmastokyselyn tulosten koonti ja viestintä (6/2029)

Vastuutaho: Hallintopalvelut

Mittari: Ilmastokyselyn vastaukset

Määräaika: 2029

Toteutusvaihe: Idea

1.7 Sähköisen asioinnin kehittäminen

Tehtävät

- Sähköisten lomakkeiden päivittäminen ja maksutoimintojen liittäminen lomakkeisiin
- Sähköisten palvelujen ylläpitäminen

Vastuutaho: Hallintopalvelut

Mittari: Päivitetyt lomakkeet, lomakkeiden käyttö

Määräaika: 2030

Toteutusvaihe: Toteutuksessa

1.8 Opetetaan lapsille ja nuorille kestävästä elämäntavasta ja kannustetaan ilmastotekoihin

Tehtävät

- Järjestetään kestävään elämäntapaan kannustavaa toimintaa lapsille ja nuorille osana Kestävän kehityksen viikkoa (9/2026)
- Hävikkiviikon viestintä ja toiminta kouluruokailuissa (9/2026)
- Osallistutaan energiansäästöviikkoon kouluissa opettamalla energiatehokkuudesta ja järjestämällä teemaan liittyvää toimintaa (10/2026)
- Osallistutaan kouluissa Miljoona roskapussia-kampanjaan (6/2026)
- Osallistutaan valtakunnalliseen pyöräilyviikkoon kouluissa (5/2026)
- Hyödynnetään opetuksessa Opetushallituksen materiaaleja ilmasto-, kiertotalous- ja ympäristöaiheista

Vastuutaho: Sivistyspalvelut

Mittari: Tapahtumien ja kampanjoiden määrä, ilmasto- ja kestävyysaiheet opetuksessa

Määräaika: 2030

Toteutusvaihe: Toteutuksessa

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

1.9 Yhteistyön, verkostojen ja rahoituskanavien hyödyntäminen ilmastotyön toteutuksessa

Tehtävät - Ilmastotyötä ja kestäväää kehitystä edistäviin hankkeisiin osallistuminen paikallisessa, alueellisessa ja seudullisessa yhteistyössä - Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa ilmastotyön edistämiseksi - Hyödynnetään ulkopuolista rahoitusta ja avustuksia ilmastotavoitteiden edistämiseksi - Keski-Pohjanmaan Vastuullisuuskumppanit (8/2027)	Vastuutaho: Hallintopalvelut Mittari: Hankkeiden lkm, yhteistyökumppanien lkm Määräaika: Jatkuva Toteutusvaihe: Toteutuksessa
--	---

1.10 Edistetään vihreän siirtymän liiketoimintaa alueella

Tehtävät - Yrityspalvelut neuvovat ja tukevat yrittäjiä vihreän siirtymän hankkeissa ja liiketoiminnassa - Alueen pk-yritysten (sekä aloittavat että toimivat yritykset) kannustaminen, neuvonta ja avustaminen uusiutuvan energian hyödyntämisessä ja kiertotaloutta edistävien hankkeiden suunnittelussa - Avustaminen hankkeiden kokonaisrahoituksessa, mutta erityisesti julkisen rahoituksen instrumenttien hyödyntämisessä - Kunta suhtautuu avoimesti vihreän siirtymän hankkeisiin kunnan alueella	Vastuutaho: Yrityspalvelut Mittari: Yritysten hankkeet ja investoinnit alueella Määräaika: Jatkuva Toteutusvaihe: Toteutuksessa
---	--

2

Energia ja liikenne

2 Energia ja liikenne

Tavoitteet:

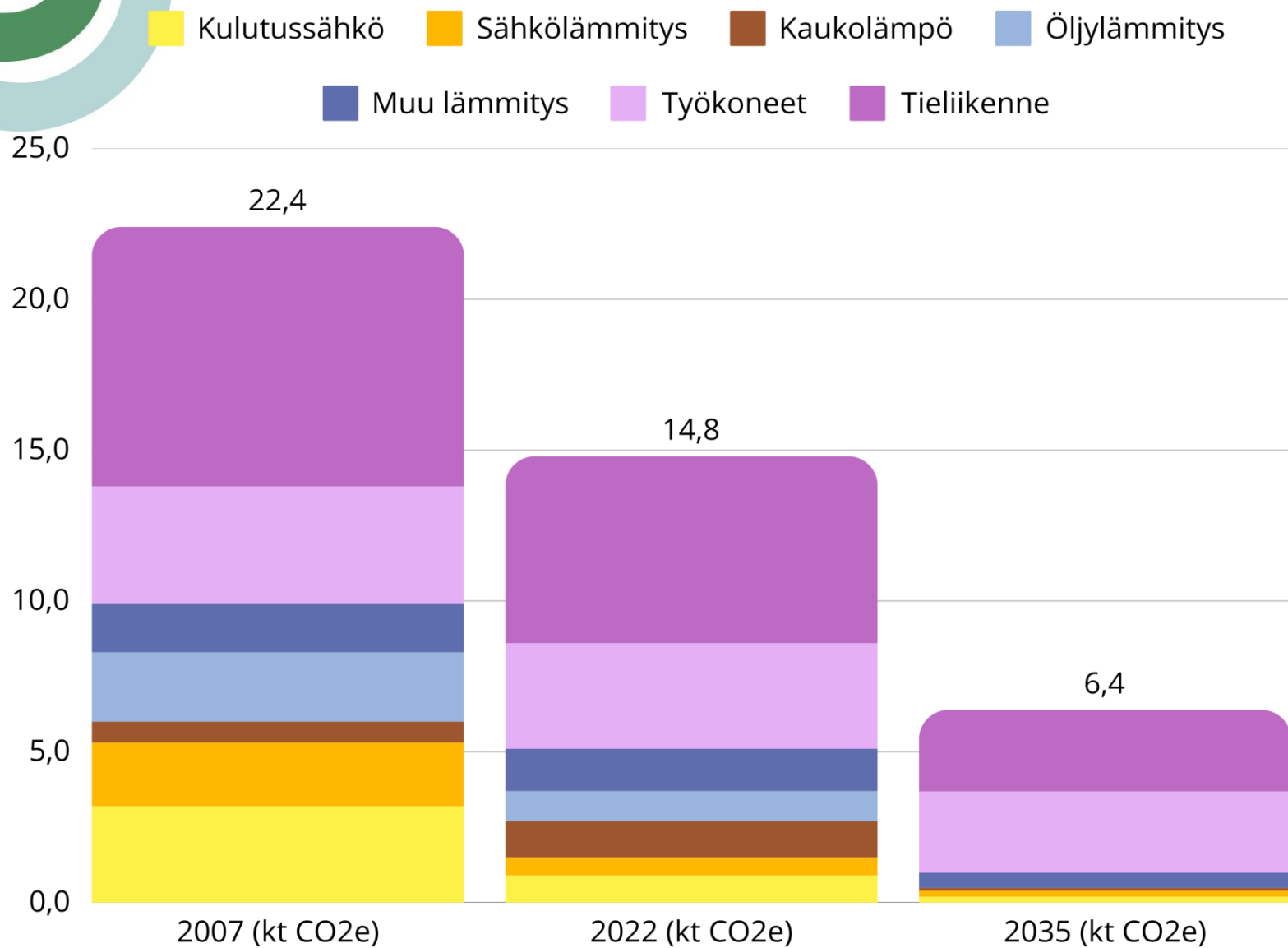
- Säästetään energiaa ja kehitetään energiatehokkuutta kunnan toiminnassa
- Lisätään uusiutuvaa energiaa
- Vähennetään liikenteen päästöjä edistämällä kevyen liikenteen ja vaihtoehtoisten käyttövoimien käyttöä sekä vähentämällä autolla liikkumisen tarvetta

Mittarit: Sähkönkulutuksen päästöt, sähkölämmityksen päästöt, öljylämmityksen päästöt, kaukolämmön päästöt, muut lämmityksen päästöt, tieliikenteen päästöt

Perhon päästöistä vuonna 2022 kulutussähkön osuus oli 1,6% ja yhteensä 8,1% syntyi eri lämmitysmuodoista. Tieliikenteen osuus kunnan päästöistä oli 11,7%. Työkoneiden osuus päästöistä oli 6,6%.⁴

Päästöluokka	2007 (kt CO2e)	2022 (kt CO2e)
Kulutussähkö	3,2	0,9
Sähkölämmitys	2,1	0,6
Kaukolämpö	0,7	1,2
Öljylämmitys	2,3	1
Muu lämmitys	1,6	1,4
Työkoneet	3,9	3,5
Tieliikenne	8,6	6,2

2 Energia ja liikenne - Toimenpiteet

2.1 LED-tekniikan hyödyntäminen valaistuksessa

Tehtävät

- Tievalaistuksen uusiminen LED-tekniikkaa hyödyntäen
- Kunnan kiinteistöjen loisteputkivalaistimien vaihto LED-tekniikkaa hyödyntäviin

Vastuutaho: Tekninen toimi

Mittari: Uusittu valaistus, sähkönkulutuksen päästöt

Määräaika: 2030

Toteutusvaihe: Toteutuksessa

2.2 Lisätään automatiikkaa kunnan kiinteistöissä

Tehtävät

- Automatiikan lisääminen ja hyödyntäminen ilmanvaihdon, valaistuksen ja lämmityksen optimointiin

Vastuutaho: Tekninen toimi

Mittari: Automatiikka kunnan kiinteistöissä, sähkönkulutuksen ja kaukolämmön päästöt

Määräaika: 2035

Toteutusvaihe: Toteutuksessa

2.3 Kunnan sähkösopimuksen vaihto uusiutuvaa energiaa hyödyntävään

Tehtävät

- Kunnan sähkösopimuksen kilpailutus ilmastonäkökohdat huomioiden sen ollessa ajankohtainen
- Uusiutuvan sähkön sähkösopimuksen käyttöön otto

Vastuutaho: Tekninen toimi

Mittari: Vihreä sähkösopimus, sähkönkulutuksen päästöt

Määräaika: 2035

Toteutusvaihe: Idea

2.4 Energiatehokas uudis- ja korjausrakentaminen

Tehtävät

- Parannetaan energiatehokkuutta kunnan kiinteistöissä
- Energiatehokkuus huomioidaan uudisrakentamisessa
- Uudisrakentamisessa pyritään rakentamaan päästöttömiä rakennuksia

Vastuutaho: Tekninen toimi

Mittari: Kunnan kiinteistöjen energiatehokkuus, sähkönkulutuksen ja kaukolämmön päästöt

Määräaika: 2030

Toteutusvaihe: Toteutuksessa

2.5 Energiatohokkaita toimintatavat

Tehtävät	Vastuutaho: Tekninen toimi
- Energiatohokkuusohjeistukset kunnantalolle - Energiatohokkuusohjeistukset kouluille - Energiatohokkuusohjeistukset kunnan vuokra-asuntojen asukkaille - Viestintä energiatohokkuudesta energiansäästöviikon yhteydessä	Mittari: Luodut energiatohokkuusohjeistukset, sähkönkulutuksen ja kaukolämmön päästöt
	Määräaika: 2035
	Toteutusvaihe: Idea

2.6 Kunnan kiinteistöstrategia

Tehtävät	Vastuutaho: Tekninen toimi
- Luodaan kunnalle kiinteistöstrategia kartoittamalla kunnan tilojen kunto, käyttöaste ja energiankulutus - Kunnan kiinteistöstrategian toteuttaminen tilojen käytön ja energiankulutuksen optimoimiseksi	Mittari: Valmis kiinteistöstrategia, kiinteistöstrategian toteutuminen
	Määräaika: 2035
	Toteutusvaihe: Toteutuksessa

2.7 Energiatohokkaita sähkölaitteet ja vesikalusteet

Tehtävät	Vastuutaho: Tekninen toimi
- Sähkölaitteiden vaihto energiatohokkaampiin (viimeistään nykyisten tullessa käyttöikänsä päähän) - Vesikalusteiden vaihto vettä säästäviin malleihin (viimeistään nykyisten tullessa käyttöikänsä päähän)	Mittari: Uusitut sähkölaitteet ja vesikalusteet, kiinteistöjen energiankulutus, sähkönkulutuksen päästöt
	Määräaika: 2035
	Toteutusvaihe: Toteutuksessa

2.8 Energiankulutuksen mittaaminen, seuranta ja raportointi

Tehtävät	Vastuutaho: Tekninen toimi
- Kunnan energiankulutusta mittaavan menetelmän käyttöönotto - Kunnan energiankulutuksen seuranta ja raportointi	Mittari: Kiinteistöjen energiankulutus, sähkönkulutuksen päästöt, kaukolämmön päästöt
	Määräaika: 2030
	Toteutusvaihe: Idea

2.9 Luovutaan fossiilisesta öljystä kunnan kiinteistöjen lämmityksessä

Tehtävät	Vastuutaho: Tekninen toimi
- Öljylämmityksestä luopuminen	Mittari: Öljylämmityksen päästöt
	Määräaika: 2030
	Toteutusvaihe: Toteutuksessa

2.10 Ilmastoystävällinen kaukolämpö

Tehtävät

- Siirrytään uusiutuviin energianlähteisiin myös kaukolämmön tuotannon varajärjestelmissä
- Selvitetään kaukolämpölaitoksen energiatehokkuus
- Lämpölaitoksen lämpökattilan uusiminen
- Savukaasupesurin asentaminen lämpölaitokselle

Vastuutaho: Perhon Energiaosuuskunta
Mittari: Kaukolämmön päästöt
Määräaika: 2035
Toteutusvaihe: Idea

2.11 Energiakatselmukset kunnan kiinteistöissä

Tehtävät

- Energiakatselmukset kunnan kiinteistöissä

Vastuutaho: Tekninen toimi
Mittari: Rakennusten energiankulutus
Määräaika: 2035
Toteutusvaihe: Idea

2.12 Edistetään uusiutuvan energian tuotantoa alueella

Tehtävät

- Kunta edistää uusiutuvan energian tuotantoinvestointien syntymistä alueelle sujuvalla päätöksenteolla ja kaavoituksella ja on avoin uusiutuvan energian hankkeille
- Ahvenlammen tuulivoimahanke (2026)
- Honkahuhdan tuulivoimahanke (2028)
- Kokkonevan tuulivoimahanke

Vastuutaho: Hallintopalvelut
Mittari: Uusiutuvan energian hankkeet ja tuotanto
Määräaika: 2035
Toteutusvaihe: Toteutuksessa

2.13 Kiinteistökohtaisten aurinkosähköjärjestelmien asentaminen kunnan kiinteistöissä

Tehtävät

- Kiinteistökohtaisten aurinkoenergialaitteistojen mahdollisuuksien kartoitus kunnan olemassa olevissa kiinteistöissä, määräaika 31.12.2027
- Aurinkopaneelit yli 2000 m2 rakennuksiin, määräaika 31.12.2027
- Aurinkopaneelit yli 750 m2 rakennuksiin, määräaika 31.12.2028
- Aurinkopaneelit yli 250 m2 rakennuksiin, määräaika 31.12.2030
- Aurinkopaneelit uusissa rakennuksissa, määräaika 31.12.2026

Vastuutaho: Tekninen toimi
Mittari: Kiinteistökohtaiset aurinkosähköjärjestelmät kunnan kiinteistöissä
Määräaika: 2030
Toteutusvaihe: Idea

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

2.14 Hyödynnetään alueellista energianeuvontaa

Tehtävät

- Alueellisen energianeuvonnan hyödyntäminen kunnan energiatehokkuuden edistämässä
- Tiedottaminen energianeuvonnasta energiansäästöviikon viestinnässä

Vastuutaho: Tekninen toimi
Mittari: Energianeuvonnan hyödyntäminen, toteutettu viestintä
Määrä aika: 2027
Toteutusvaihe: Idea

2.15 Energiatehokkuusohjeistus hankintaohjeeseen

Tehtävät

- Työ- ja elinkeinoministeriön energiatehokkaiden hankintojen ohjeistus hankintaohjeeseen

Vastuutaho: Hallintopalvelut
Mittari: Päivitetty hankintaohje
Määrä aika: 2030
Toteutusvaihe: Idea

2.16 Vähennetään autolla liikkumisen tarvetta ylläpitämällä lähellä olevia peruspalveluita

Tehtävät

- Kaavoituksessa ja rakentamisessa huomioidaan palveluiden saavutettavuus
- Ylläpidetään lähellä olevia peruspalveluita
- Kunnan digiasiointipisteen kehittäminen

Vastuutaho: Hallintopalvelut
Mittari: Tieliikenteen päästöt
Määrä aika: 2035
Toteutusvaihe: Toteutuksessa

2.17 Sähköautojen latauspisteiden lisääminen

Tehtävät

- Asennetaan latauspisteitä ja latauspistevalmiuksia kunnan kiinteistöjen pysäköintipaikkojen yhteyteen
- Kunta suhtautuu avoimesti muiden toimijoiden latauspistehankkeisiin

Vastuutaho: Tekninen toimi
Mittari: Sähköautojen latauspisteet, tieliikenteen päästöt
Määrä aika: 2035
Toteutusvaihe: Toteutuksessa

2.18 Edistetään etätyömahdollisuuksia

Tehtävät - Ylläpidetään kunnan etätyötilaa - Kunta toimii esimerkkinä etätyön toteuttamisessa ja vähentää työntekijöiden työmatkaliikkumisen tarvetta hyödyntämällä etätyömahdollisuuksia	Vastuutaho: Hallintotoimi Mittari: Kunnan etätyötilat, tieliikenteen päästöt Määräaika: 2035 Toteutusvaihe: Toteutuksessa
---	--

2.19 Edistetään kevyttä työmatkaliikkumista

Tehtävät - Kunta osallistuu valtakunnalliseen pyöräilyviikkoon (5/2026) - Osallistuminen kilometrikisaan - Selvitetään mahdollisuudet työsuohdepyöräedun tarjoamiselle kunnan henkilöstölle - Kunnan hyvinvointikampanja henkilöstölle (esim. Heiaheia tai muu) - Kannustaminen kevyen liikenteen käyttöön kunnan viestinnässä	Vastuutaho: Sivistys- ja hyvinvointipalvelut, Hallintopalvelut Mittari: Tieliikenteen päästöt, toteutetut tehtävät Määräaika: 2030 Toteutusvaihe: Idea
--	---

2.20 Kevyen liikenteen edistäminen

Tehtävät - Huolehditaan kevyen liikenteen väylien talvikunnossapidosta ja katupölyn oikea-aikaisesta poistosta - Kehitetään kevyen liikenteen väyliä kaavoituksella ja infrarakentamisella - Osallistetaan asukkaita kevyen liikenteen kehittämiseen kyselyn avulla - Kannustetaan asukkaita kevyen liikenteen käyttöön kunnan viestinnässä	Vastuutaho: Tekninen toimi, Hallintopalvelut Mittari: Tieliikenteen päästöt Määräaika: 2030 Toteutusvaihe: Toteutuksessa
---	---

2.21 Joukkoliikenteen kehittäminen

Tehtävät - Edistetään joukkoliikennettä kunnassa kysynnän mukaan - Lisätään kesäkaudella joukkoliikennevuoroja matkailijoiden hyödynnettäväksi - Perho-Halsua-Veteli-Kaustinen-Kokkola –linjan kehittäminen yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa	Vastuutaho: Hallintopalvelut Mittari: Tieliikenteen päästöt Määräaika: 2035 Toteutusvaihe: Idea
---	--

3

Materiaalikierto
ja hankinnat

3 Materiaalikierto ja hankinnat

Tavoitteet:

- Edistetään kiertotaloutta ja kestävää kulutusta
- Kunnan hankinnat ovat kestäviä ja huomioivat hiilijalanjäljen
- Rakentamisessa huomioidaan hiilijalanjälki ja ilmastovaikutukset

Mittarit: Kunnan kokonaispäästöt, jätteidenkäsittelyn päästöt

Kierrätys, kestävät hankinnat sekä kestävä uudis- ja korjausrakentaminen ovat tärkeitä keinoja kunnan hiilijalanjäljen vähentämisessä. Kiertotaloutta edistävät toimenpiteet, kuten materiaalien kierrätys tuovat myös taloudellista hyötyä.

Vuonna 2022 jätteiden käsittelyn päästöt muodostivat 1,7 % kunnan kokonaispäästöistä.⁴ Kierrätysasioihin on Perhossa panostettu, ja kuntalaiset kierrättävätkin aktiivisesti erilaisia jätteitä. Perhon jätehuollosta vastaa Millespakka Oy, joka pyrkii minimoimaan toimintansa ympäristökuormitukset.

Kierrätän aktiivisesti
erilaisia jätteitä. 4,2

Kierrättäminen on tehty
helpoksi Perhossa. 3,2

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

3 Materiaalikierto ja hankinnat - Toimenpiteet

3.1 Kehitetään kierrätyspisteiden toimintaa

Tehtävät - Kunta tekee yhteistyötä jätehuoltoyritysten kanssa kierrätyspisteiden toiminnan kehittämiseksi - Asiakastytyväisyyskysely kuntalaisille kierrätyspisteiden riittävydestä, siisteydestä ja toimivuudesta	Vastuutaho: Ympäristötoimi Mittari: Jätteen käsittelyn päästöt Määräaika: 2035 Toteutusvaihe: Idea
---	---

3.2 Kalusteiden ja tavaroiden kierrätys kunnan toiminnassa

Tehtävät - Hankitaan kalusteita käytettynä - Käytettyjen kalusteiden myynti tai antaminen eteenpäin - Hyödynnetään digitaalisia alustoja kalusteiden ja tavaroiden kierrätyksessä (esim. Kiertonet, Facebookin paikallisryhmät)	Vastuutaho: Tekninen toimi Mittari: Kierrätetyt ja käytettynä hankitut kalusteet ja tavarat Määräaika: 2030 Toteutusvaihe: Idea
--	--

3.3 Materiaalien kierrätys kunnan toiminnassa

Tehtävät - Purku-urakoiden kilpailutuksessa huomioidaan kierrätys- ja jatkokäyttömahdollisuudet - Hyötykäytetään purkujätettä infrarakentamisessa - Purku-urakoista jäljelle jäävä jatkokäyttökelpoinen materiaali laitetaan tarjolle esimerkiksi Materiaalitori-sivustolle - Hyödynnetään puhdas puujäte lämmöntuotannossa - Lämpölaitoksen puutuhkan hyödyntäminen metsälannoitteena - Kierrätetään kunnan toiminnassa syntyvät jätteet	Vastuutaho: Tekninen toimi, Lämpölaitos Mittari: Toteutettujen tehtävien lkm, jätteen käsittelyn päästöt Määräaika: 2035 Toteutusvaihe: Toteutuksessa
--	--

3.4 Edistetään kiertotalouteen perustuvan liiketoiminnan syntymistä alueelle

Tehtävät	Vastuutaho: Yrityspalvelut, Hallintopalvelut
- Yrityspalvelut tukevat ja neuvovat yrittäjiä kiertotalouteen pohjautuvan liiketoiminnan kehittämisessä - Kunta suhtautuu avoimesti kiertotalouden liiketoimintaan alueella - Kunta osallistuu kiertotaloutta edistäviin hankkeisiin	Mittari: Yritysten kiertotaloushankkeet ja –investoinnit, kiertotalouteen perustuvat hankkeet ja liiketoiminta
	Määräaika: 2035
	Toteutusvaihe: Toteutuksessa

3.5 Kestävä uudis- ja korjausrakentaminen

Tehtävät	Vastuutaho: Tekninen toimi
- Puurakentamisen ja vähähiilisen rakentamisen edistäminen ohjaamalla materiaalivalintoja kaavoituksella ja rakennusmääräyksillä - Huomioidaan rakentamisen hiilijalanjälki kunnan uudis- ja korjausrakentamisessa - Uudisrakentamisessa pyritään rakentamaan päästöttömiä rakennuksia	Mittari: Vähähiilisten ja puurakentamisen rakennushankkeiden lkm, rakennusten hiilijalanjälki
	Määräaika: 2035
	Toteutusvaihe: Idea

3.6 Kehitetään kirjaston lainaamotoimintaa

Tehtävät	Vastuutaho: Kirjastopalvelut
- Selvitetään asukkaiden tarpeet lainaamotoiminnalle kyselyn avulla - Lainaamotoiminnan kehittäminen kyselyn tulosten pohjalta	Mittari: Lainaamotoiminnan käyttöaste, asiakastyytyväisyys
	Määräaika: 2035
	Toteutusvaihe: Idea

3.7 Kestävien hankintojen laatuksiteerit hankintaohjeeseen

Tehtävät	Vastuutaho: Hallintopalvelut
- Kestävien hankintojen laatuksiteereiden määrittely hyödyntäen mm. Motivan kriteeripankkia - Hankintaohjeen päivitys	Mittari: Päivitetty hankintaohje, kestävien hankintojen lkm
	Määräaika: 2035
	Toteutusvaihe: Idea

3.8 Kestävyysskriteerit materiaaleille kaukolämmön tuotannossa

Tehtävät	Vastuutaho: Perhon Energiaosuuskunta
- Kaukolämmön tuotantoon käytettävien materiaalien hankintakriteereissä painotetaan kotimaisuutta, paikallisuutta ja kierrätysmateriaaleja	Mittari: Kestävien materiaalien osuus kaukolämmön tuotannossa, kaukolämmön päästöt
	Määräaika: 2035
	Toteutusvaihe: Idea

3.9 Matkailijoiden ja vapaa-ajan asukkaiden informointi kierrätyksestä ja jätteen lajittelumahdollisuuksista

Tehtävät	Vastuutaho: Ympäristöpalvelut
- Laaditaan kunnan sivuille ohjeet matkailijoille ja vapaa-ajan asukkaille kierrätyspisteiden sijainnista ja jätteiden lajittelusta	Mittari: Laaditut ohjeet, jätteiden käsittelyn päästöt
- Ohjeiden lisääminen kunnan sivuille	Määräaika: 2027
	Toteutusvaihe: Idea

3.10 Vähennetään syntyvän jätteen määrää

Tehtävät	Vastuutaho: Hallintopalvelut
- Vähennetään syntyvän jätteen määrää hyvällä suunnittelulla ja kierrätetään materiaaleja tehokkaasti	Mittari: Syntyvän jätteen määrä, hävikin määrä, jätteiden käsittelyn päästöt
- Ruokapalveluissa seurataan hävikin määrää ja vähennetään hävikkiä	Määräaika: 2035
	Toteutusvaihe: Idea

4

Kestävä ruokajärjestelmä

4 Kestävä ruokajärjestelmä

Tavoitteet:

- Hiilijalanjäljen huomiointi ja vähentäminen ruokapalveluissa
- Ruokahävikin minimointi
- Ilmastoviisaan maatalouden edistäminen

Mittari: Maatalouden päästöt

Maatalous on Perhon suurin päästölähde, muodostaen 68,4% kunnan kokonaispäästöistä vuonna 2022.⁴ Käytetyssä päästölaskentamenetelmässä maatalouden päästöt sijoittuvat sille alueelle, jolla ne tuotetaan, vaikka maaseudulla tuotetaan ruokaa ja muita tuotteita paljon laajemmalle alueelle. Tämän vuoksi maatalouden suuri osuus on huomioitu myös päästövähennystavoitteen asettamisessa.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Perhon maaseutupalveluista vastaa maaseutuasiamiehen ohella KaseKan maaseutuyksikkö, jonka alueella tiloista 29 % ovat maidontuottajia. Vuonna 2023 alueella oli 661 maatilaa, joilla viljeltiin yli 40 000 hehtaaria peltoa ja tuotettiin yli 106 miljoonaa litraa maitoa.⁸

Vuonna 2024 Perhossa oli 96 maatilaa ja yli 5700 hehtaaria käytössä olevaa maatalousmaata.⁹ Maitotiloja kunnassa oli 24 kappaletta, ja niillä tuotettiin yli 11,5 miljoonaa litraa maitoa.¹⁰

Perho tukee paikallisten maatilojen kehittämistä määrärahoihin. Kunta tukee maatalousyrittäjiä muun muassa tukemalla yrittäjien ammatillista osaamista ja kehittämisneuvontaa. Maatalous on alueelle tärkeä elinkeino, ja kunnan vaikuttamismahdollisuudet maatalouden päästöihin ovat rajalliset. Ruokahävikin vähentäminen ja hiilijalanjäljen huomiointi ruokapalveluissa ovat tärkeitä keinoja kestävän ruokajärjestelmän tukemiseen. Lähiruoan suosiminen vähentää ruoan hiilijalanjälkeä, mutta myös tukee paikallisia maataloustuottajia ja varmistaa, että käytössämme on kotimaista, puhdasta ruokaa myös tulevaisuudessa. Kunnan maaseutupalvelut tukevat paikallisia maataloustuottajia ilmastoviisaan ja elinvoimaisen maatalouden kehittämisessä.

Maatalous Perhossa 2024

96
tilaa

5 722
hehtaaria peltoa

24
maitotilaa

11 512 903
litraa maitoa

Lähteet

8. [Alueen maatalous](#). Maaseutuyksikkö KaseKa. Verkkosivu. Viitattu 15.1.2024.

9. Taulukko: Käytössä oleva maatalousmaa kunnittain. Luonnonvarakeskus 2024.

10. Taulukko: Maidontuotanto kunnittain vuosittain. Luonnonvarakeskus 2024.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

4 Kestävä ruokajärjestelmä - Toimenpiteet

4.1 Ilmastoviisaat ruokapalvelut

Tehtävät

- Kirjataan hankintaohjeeseen ja ruokapalveluiden toimintasuunnitelmaan kotimainen ruoka ja sen käyttö
- Tehdään näkyväksi lähiruoa ja kotimaisen ruoan osuus ruokapalveluissa
- Viestintä lähiruoasta ja ruoan kotimaisuusasteesta
- Hävikin määrän seuraaminen ja esille tuonti ruokapalveluissa
- Hävikkiviikkoon osallistuminen
- Jaetaan ylijäämäruokaa
- Kotimaisen ruoan, satokausituotteiden, lähiruoan ja kasvisruoan huomiointi ruokalistojen suunnittelussa
- Kotimaisen ruoan, satokausituotteiden, lähiruoan ja kasvisruoan esille tuominen ruokapalveluissa

Vastuutaho: Hallintopalvelut,
Ruokapalvelut
Mittari: Päivitetty hankintaohje,
ruokahävikin määrä, toteutetut tehtävät
Määrä aika: 2030
Toteutusvaihe: Idea

4.2 Tehdään yhteistyötä maatalousyrittäjien kanssa ja tuetaan kestävää maataloutta

Tehtävät

- Maaseutupalvelut neuvovat maatalousyrittäjiä toiminnan ilmastoystävällisyyden parantamisessa ja kannustavat ilmastoviisaaseen maatalouteen
- Kunta tekee yhteistyötä maatalousyrittäjien kanssa ja tukee maaseudun elinkeinojen kehittymistä

Vastuutaho: Maaseutupalvelut
Mittari: Maatalouden päästöt
Määrä aika: 2035
Toteutusvaihe: Toteutuksessa

4.3 Edistetään ruokaketjun sivuvirtojen hyödyntämistä raaka-aineena ja energiantuotannossa

Tehtävät

- Edistetään ruokaketjun sivuvirtojen hyödyntämistä sujuvalla kaavoituksella ja lupamenettelyillä
- Maaseutupalvelut ja yrityspalvelut tukevat ja neuvovat yrittäjiä biokaasun tuotantoon ja ruokaketjun sivuvirtoihin perustuvan toiminnan kehittämisessä
- Yritysten neuvonta ja avustaminen sivuvirtojen käyttöä edistävien hankkeiden suunnittelussa sekä avustaminen erilaisten sivuvirtojen hyödyntämiseen keskittyvän liiketoiminnan kehittämishankkeiden kokonaisrahoituksessa mukaan lukien julkisen rahoituksen instrumentit

Vastuutaho: Maaseutupalvelut,
Yrityspalvelut, Hallintopalvelut
Mittari: Ruokaketjun sivuvirtoja hyödyntävä
liiketoiminta alueella, hankkeiden lkm
Määrä aika: 2035
Toteutusvaihe: Toteutuksessa

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

5

Hiilensidonta ja luonnon monimuotoisuus

5 Hiilensidonta ja luonnon monimuotoisuus

Tavoitteet:

- Lisätään hiilensidontaa ja ylläpidetään hiilinieluja
- Edistetään luonnon monimuotoisuutta ja huolehditaan luonnon hyvinvoinnista
- Mahdollistetaan luontoa kunnioittava virkistyskäyttö ja ylläpidetään kuntalaisten arvokasta luontosuhdetta

Kansainvälisen luontopaneeli IPBESin ja hallitustenvälisen ilmastonmuutospaneeli IPCC:n yhteisraportin mukaan ilmastonmuutosta ja luontokatoa on torjuttava yhdessä, sillä molemmat ovat toisiaan vahvistavia ilmiöitä.¹¹

Perholaisille luonto on lähellä sydäntä - 2024 ilmastokyselyn vastauksissa asukkaat esittivät huolta siitä, että ilmastonmuutoksen torjunnassa unohdetaan paikallisen maiseman ja luonnon vaaliminen. Asukkaat kokivat hiilinielujen ja luonnon monimuotoisuuden kehittämisen yhdeksi tärkeimmistä ilmastosuunnitelman kehittämisteemoista. Perhon ilmastosuunnitelmaan on lisätty luonnon monimuotoisuutta ja hiilensidontaa edistäviä toimenpiteitä lähiluonnon suojelemiseksi. Maiseman monimuotoisuus lisää myös viihtyvyyttä ja toimii paikallisen maaseudun käyntikorttina.

Monimuotoinen lähiluonto on paikallinen vahvuus: Perho tarjoaa niin asukkaille kuin matkailijoille runsaasti kotia, laavuja ja ulkoilualueita luonnosta nauttimiseen. Luontoa kunnioittava virkistyskäyttö on paikallisen elämäntyylin ja matkailun kulmakivi.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

11. [IPBES-IPCC co-sponsored workshop report on biodiversity and climate change](#). Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services 2021. Viitattu 15.1.2025.

5 Hiilensidonta ja luonnon monimuotoisuus - Toimenpiteet

5.1 Hiilensidontan ja luonnon monimuotoisuuden lisääminen kunnan maa-alueilla

Tehtävät

- Lisätään hiilensidontaa ja luonnon monimuotoisuutta kunnan nurmikoilla, pientareilla, joutomailla, käytöstä poistuneilla pelloilla ja muilla maa-alueilla linjassa maankäytön ja kaavoituksen kanssa
- Joutomailla ja käytöstä poistuneilla pelloilla lisätään hiilensidontaa ja luonnon monimuotoisuutta metsittämällä ja energiapuun kasvatuksella
- Lisätään pientareiden monimuotoisuutta hyödyntämällä niille suunniteltuja siemenseoksia
- Huomioidaan luonnon monimuotoisuus tienvarsien niiton suunnittelussa ja edistetään monimuotoisuutta oikea-aikaisella niitolla
- Perustetaan uusiin ja hyödynnetään kotimaisia siemenseoksia ja maisemakasveja hiilensidontan ja luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi

Vastuutaho:
Ympäristöpalvelut
Mittari: Toteutetut tehtävät
Määräaika: 2035
Toteutusvaihe:
Idea

5.2 Huomioidaan kaavoituksessa luonnon monimuotoisuus ja hiilensidonta

Tehtävät

- Huomioidaan kaavoituksessa luonnon monimuotoisuus ja hiilensidonta sisällyttämällä kaavatyöhön selostus vaikutuksista hiilensidontaan ja luonnon monimuotoisuuteen
- Luonnon monimuotoisuutta heikentävissä kaavoitustoimissa selvitetään mahdollisuus ekologiseen kompensaatioon ja lisätään monimuotoisuutta toisaalla, jos mahdollista
- Hiilensidontaa vähentävissä toiminnoissa selvitetään mahdollisuudet hiilensidontan lisäämiseksi toisaalla
- Uusiutuvan energian hankkeissa huomioidaan vaikutukset lähiluontoon ja hiilensidontaan ja uusiutuvan energian tuotantoa edistetään luontoa kunnioittaen

Vastuutaho:
Tekniset palvelut
Mittari: Toteutetut tehtävät
Määräaika: 2035
Toteutusvaihe:
Idea

5.3 Luonnon monimuotoisuutta edistävien elinympäristöjen luominen

Tehtävät

- Luodaan luonnon monimuotoisuutta edistäviä elinympäristöjä, kuten hyönteishotelleja, linnun-, lepakon- ja liito-oravan pönttöjä, lahoaitoja ja risuaitoja
- Kannustetaan asukkaita ja paikallisia toimijoita mukaan toimintaan viestinnän, kampanjoiden ja tapahtumien avulla
- Kunta toimii esimerkkinä luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi näyttämällä mallia pienistä, monimuotoisuutta edistävästä toimenpiteistä, joita myös asukkaat voivat toteuttaa
- Luodaan monimuotoisuutta edistäviä elinympäristöjä kouluissa ja varhaiskasvatuksessa esimerkiksi osana kestävän kehityksen viikkoa
- Järjestetään kunnan linnunpönttötalkoot
- Rakennetaan soveltuvalla alueella monimuotoisuutta edistäviä risuaita, jonka rakentamiseen asukkaat, lapset ja nuoret voivat osallistua keräämällä risuja aita varten

Vastuutaho:
Sivistyspalvelut
Mittari: Toteutetut tehtävät
Määräaika: 2035
Toteutusvaihe:
Idea

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

5.4 Kunnan metsien kestävä hoito

Tehtävät

- Kunnan metsiä hoidetaan kestävästi ja huomioiden metsänhoidon suositukset metsien kestäväälle hoidolle ja käytön perusteille
- Päivitetään kunnan metsienhoitosuunnitelma huomioiden metsänhoidon kestävyys, luonnon monimuotoisuus sekä hiilensidonta ja hoidetaan metsiä suunnitelman mukaisesti

Vastuutaho: Hallintopalvelut
Mittari: Toteutetut tehtävät
Määräaika: 2035
Toteutusvaihe: Toteutuksessa

5.5 Ylläpidetään ja hoidetaan viheralueita

Tehtävät

- Kunta ylläpitää ja hoitaa viheralueita kestävästi ja luonnon monimuotoisuus huomioiden
- Viheralueiden ruohonleikkuun suunnittelussa huomioidaan luonnon monimuotoisuus vähentämällä ruohonleikkuuta soveltuvilla alueilla
- Viheralueiden suunnittelussa käytetään kotimaisia ja hyönteispölytteisiä lajeja sekä huomioidaan kerroksellisuus ja vyöhykkeisyys

Vastuutaho: Tekninen toimi
Mittari: Toteutetut tehtävät
Määräaika: 2035
Toteutusvaihe: Toteutuksessa

5.6 Luontosuhteen vaaliminen

Tehtävät

- Edistetään ja vaalitaan kunnan asukkaiden ja matkailijoiden arvokasta luontosuhdetta ylläpitämällä ja hoitamalla kunnan viheralueita, metsiä ja luontoalueita kestävästi ja mahdollistamalla niiden luontoa kunnioittava virkistyskäyttö
- Matkailua ja vapaa-ajan virkistysmahdollisuuksia edistetään kestävästi ja luontoa kunnioittaen
- Viestintäkampanja - Kuntalaisten mielenmaisemat: kuvakilpailu kuntalaisille tärkeimmistä luontopaikoista kotikunnassaan

Vastuutaho: Sivistyspalvelut, Hallintopalvelut
Mittari: Toteutetut tehtävät
Määräaika: 2035
Toteutusvaihe: Toteutuksessa

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

5.7 Vieraslajien torjunta

Tehtävät

- Huolehditaan vieraslajien torjunnasta
- Aktivoidaan asukkaita ja paikallisia toimijoita osallistumaan vieraslajien torjuntaan viestinnän keinoin ja kannustetaan kuntalaisia ilmoittamaan vieraslaji havainnoista
- Järjestetään vieraslajitalkoot
- Crowdsora-sovelluksen käyttöönotto vieraslajien torjuntaan, mikäli toteutettavissa

Vastuutaho: Ympäristöpalvelut
Mittari: Toteutetut tehtävät
Määrä aika: 2035
Toteutusvaihe: Toteutuksessa

5.8 Uusiokäytetään rakennettuja alueita

Tehtävät

- Säilytetään luonnon monimuotoisuutta hyödyntämällä jo muokattuja ja rakennettuja alueita uusien alueiden muokkaamisen sijaan

Vastuutaho: Tekninen toimi
Mittari: Toteutetut tehtävät
Määrä aika: 2035
Toteutusvaihe: Toteutuksessa

5.9 Luonnon monimuotoisuutta ja hiilensidontaa edistävät hankkeet

Tehtävät

- Hyödynnetään tarjolla olevia avustuksia ja rahoituskanavia luonnon monimuotoisuutta ja hiilensidontaa edistävien toimenpiteiden toteutuksessa
- Osallistutaan luonnon monimuotoisuutta ja hiilensidontaa edistäviin hankkeisiin

Vastuutaho: Hallintopalvelut
Mittari: Toteutetut tehtävät
Määrä aika: 2035
Toteutusvaihe: Toteutuksessa

5.10 Hiilensidonnan ja luonnon monimuotoisuuden edistäminen maataloudessa

Tehtävät

- Maaseutupalvelut ohjaavat, neuvovat ja tukevat maatalousyrittäjiä hiilensidonnan ja luonnon monimuotoisuuden edistämisessä

Vastuutaho: Maaseutupalvelut
Mittari: Toteutetut tehtävät
Määrä aika: 2035
Toteutusvaihe: Toteutuksessa

6

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen

6 Ilmastonmuutokseen sopeutuminen

Tavoitteet:

- Huomioidaan ilmastonmuutokseen sopeutuminen kunnan toiminnassa varautumalla esimerkiksi sään ääri-ilmiöiden yleistymiseen

Ilmastonmuutos ei ole vain tulevaisuuden uhakuva, vaan ilmasto on jo muuttunut: vuonna 2019 maapallon keskilämpötila oli 1,1°C korkeampi verrattuna esiteolliseen kauteen. Jo 2°C nousu esiteollisen kauden lämpötilaan verrattuna aiheuttaa merkittäviä haittoja luonnolle, ympäristölle ja ihmisten hyvinvoinnille ja terveydelle. Erityisesti ilmaston lämpenemiseen vaikuttaa ihmisen toiminnasta syntynyt hiilidioksidi, jonka määrä ilmakehässä oli 48 prosenttia enemmän vuonna 2020, kuin esiteollisella kaudella.¹²

Ilmastonmuutoksen hidastamisen ja pysäyttämisen lisäksi yhteiskuntien täytyy myös etsiä keinoja ilmastonmuutoksen mukanaan tuomiin muutoksiin sopeutumiseksi. Ilmastonmuutoksen myötä muun muassa sään ääri-ilmiöt tulevat yleistymään, mikä vaatii varautumis- ja sopeutumistoimenpiteitä kaupunkisuunnittelussa.

Lähteet

12. [Ilmastonmuutoksen syyt](#). Euroopan komissio. Verkkosivu. Viitattu 15.1.2025.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

6 Ilmastomuutokseen sopeutuminen - Toimenpiteet

6.1 Ilmastomuutokseen sopeutuva uudis- ja korjausrakentaminen

Tehtävät

- Huomioidaan ilmastomuutokseen sopeutuminen kunnan uudis- ja korjausrakentamisessa
- Vähennetään rakennusten homehtumisriskiä riittävillä räystäillä ja pellityksillä, suojaavilla pinnoitteilla, käyttämällä rakennusten ulko-osissa pienemmän homehtumisriskin materiaaleja, huolehtimalla vedenpoistojärjestelmien toimivuudesta ja huoltamalla rakenteita säännöllisesti
- Rakentamisessa huomioidaan energiatehokkuus lämmityksessä ja ilmanvaihdon toimivuus

Vastuutaho: Tekninen toimi
Mittari: Toteutetut tehtävät
Määräaika: 2035
Toteutusvaihe: Toteutuksessa

6.2 Ilmastomuutokseen sopeutuva tiesuunnittelu

Tehtävät

- Huomioidaan ilmastomuutokseen sopeutuminen teiden suunnittelussa ja rakentamisessa
- Varaudutaan lisääntyviin tulviin parantamalla vesienhallintaa ja tulvavesien reittien suunnittelulla
- Varaudutaan lumipeitteisyyden vähenemiseen huolehtimalla riittävästä katuvalaistuksesta
- Vahvistetaan siltakeilojen ja -rumpujen rakenteita
- Sisällytetään viheralueita yhdyskuntarakenteiden lomaan pidättämään vettä

Vastuutaho: Tekninen toimi
Mittari: Toteutetut tehtävät
Määräaika: 2035
Toteutusvaihe: Toteutuksessa

6.3 Hulevesien käsittelyn kehittäminen

Tehtävät

- Tehdään hulevesiselvitys ja päivitetään hulevesisuunnitelma huomioiden ilmastomuutokseen sopeutuminen
- Kerätään tietoa tulvimisalttiista kohteista pyytämällä viestinnässä asukkailta ilmoituksia tulvivista paikoista

Vastuutaho: Tekninen toimi
Mittari: Toteutetut tehtävät
Määräaika: 2035
Toteutusvaihe: Idea

6.4 Ylläpidetään viheralueita, puita ja puistoja rakennetussa ympäristössä

Tehtävät

- Ylläpidetään viheralueita, puita ja puistoja ilmastomuutokseen sopeutumiseksi rakennetussa ympäristössä ja huomioidaan ilmastomuutokseen sopeutuminen viheralueiden suunnittelussa

Vastuutaho: Tekninen toimi
Mittari: Toteutetut tehtävät
Määräaika: 2035
Toteutusvaihe: Toteutuksessa

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Ilmastosuunnitelman seuranta ja päivitys

Ilmastosuunnitelman toimenpiteiden toteutumista seurataan erillisen taulukon avulla, jonne vastuutahot päivittävät toteutetut sekä suunnitteilla olevat toimenpiteet ja tehtävät vuosiraportoinnin yhteydessä. Ilmastosuunnitelman toimenpiteiden toteutuminen sisällytetään kunnan vuosittaiseen toimintakertomukseen. Ilmastosuunnitelma päivitetään kunnanvaltuuston valtuustokausittain.

Ilmastosuunnitelman seuraavan päivityksen määräaika: 31.05.2029

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Lähteet

1. [Keski-Pohjanmaan ilmastotiekartta 2035](#). Keski-Pohjanmaan liitto 2021. PDF-Tiedosto. Viitattu 15.1.2025.
2. [Kuntien ilmastosuunnitelmat](#). Kaustisen seutukunta. Verkkosivu. Viitattu 15.1.2025.
3. Kuntien ilmastokysely. Kaustisen seutukunta 2024.
4. [Kuntien ja alueiden khk-päästöt](#). Hiilineutraalisuomi.fi. Suomen Ympäristökeskus. Verkkosivu. Viitattu 15.1.2025.
5. [Käyttöperusteisen päästölaskennan menetelmä](#). Hiilineutraalisuomi.fi. Suomen Ympäristökeskus 2024. Verkkosivu. Viitattu 15.1.2025.
6. [Kuntien khk-päästöjen skenaariotyökalu](#). Hiilineutraalisuomi.fi. Suomen Ympäristökeskus. Viitattu 15.1.2025.
7. [Tuulivoimakartta](#). Suomen uusiutuvat ry 2024. Verkkosivu. Viitattu 15.1.2025.
8. [Alueen maatalous](#). Maaseutuyksikkö KaseKa. Verkkosivu. Viitattu 15.1.2025.
9. Taulukko: Käytössä oleva maatalousmaa kunnittain. Luonnonvarakeskus 2024.
10. Taulukko: Maidontuotanto kunnittain vuosittain. Luonnonvarakeskus 2024.
11. Pörtner, H.O., Scholes, R.J., Agard, J., Archer, E., Arneth, A., Bai, X., Barnes, D., Burrows, M., Chan, L., Cheung, W.L., Diamond, S., Donatti, C., Duarte, C., Eisenhauer, N., Foden, W., Gasalla, M. A., Handa, C., Hickler, T., Hoegh-Guldberg, O., Ichii, K., Jacob, U., Insarov, G., Kiessling, W., Leadley, P., Leemans, R., Levin, L., Lim, M., Maharaj, S., Managi, S., Marquet, P. A., McElwee, P., Midgley, G., Oberdorff, T., Obura, D., Osman, E., Pandit, R., Pascual, U., Pires, A. P. F., Popp, A., Reyes-García, V., Sankaran, M., Settele, J., Shin, Y. J., Sintayehu, D. W., Smith, P., Steiner, N., Strassburg, B., Sukumar, R., Trisos, C., Val, A.L., Wu, J., Aldrian, E., Parmesan, C., Pichs-Madruga, R., Roberts, D.C., Rogers, A.D., Díaz, S., Fischer, M., Hashimoto, S., Lavorel, S., Wu, N., Ngo, H.T. 2021. IPBES-IPCC co-sponsored workshop report on biodiversity and climate change; IPBES and IPCC, DOI:10.5281/zenodo.4782538
12. [Ilmastonmuutoksen syyt](#). Euroopan komissio. Verkkosivu. Viitattu 15.1.2025.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Liite 1 - Skenaariolaskelmat

SKENAARIO 2007-2035 PERHO

Päästöluokka	2007(kt CO2e)	2022 (kt CO2e)	2035(kt CO2e)	Muutos 2007-2035	Olettaus	Lähde
Kulutussähkö	3,2	1	0,2	-94 %		SYKE Skenaariotyökalu
Sähkölämmitys	2,1	0,8	0,2	-91 %		SYKE Skenaariotyökalu
Kaukolämpö	0,7	0,5	0,09	-87 %	Kaukolämmön päästöt vähenevät 90% vuodesta 2017 vuoteen 2035 Energia-alan vähähiilisyystiekartan (2022) mukaisesti	Energia-alan vähähiilisyystiekartta, Energiateollisuus 2022
Öljylämmitys	2,3	1,1	0	-100 %	Fossiilisesta lämmitysöljystä luovutaan vuoteen 2030 mennessä Valtioneuvoston periaatepäätöksen Valtioneuvoston periaatepäätös YM/2024/17 mukaisesti	Valtioneuvoston periaatepäätös YM/2024/17
Muu lämmitys	1,6	1,5	0,5	-67 %		SYKE Skenaariotyökalu
Teollisuus	0,5	0,3	0,3	-46 %		SYKE Skenaariotyökalu
Työkoneet	3,9	3,7	2,7121	-30 %	Työkoneiden päästöt vähenevät VTT:n työkoneiden päästökehityssennusteen BIO20 mukaisesti 26,7 % vuodesta 2021 vuoteen 2035.	Työkoneiden päästöjen perusennuste ja sähköistymisen vaikutus päästöihin Markkanen, Johanna; Lauhkonen, Arttu 26/03/2021
Tieliikenne	8,6	6,5	2,6973	-69 %	Tieliikenteen päästöt laskevat VTT:n raportin WAM2022 skenaarion mukaisesti 66,7% vuodesta 2005 vuoteen 2035.	Tieliikenteen toimenpiteiden khk-päästövähennysvaikutusarviot , Traficom
Jätteiden käsittely	1,5	1	0,431	-71 %	Jätteiden käsittelyn päästöt vähenevät Suomen pitkän aikavälin ilmastostrategian mukaisesti 56,9 % vuodesta 2020 vuoteen 2035 mennessä.	Suomen pitkän aikavälin strategia kasvihuonekaasujen vähentämiseksi 1.4.2020, TEM
F-kaasut	1,1	0,6	0,1	-90 %		SYKE Skenaariotyökalu
Yhteensä	25,5	17	7,2304	-72 %		
Tavoite 2035			5,1	-80 %		
Ero tavoitteeseen kt CO2e	20,4	11,9	2,1304			
Skenaario sis. päästöhyvitykset						
Hyvitykset			-50,6			
Yhteensä			-43,4	-270 %		